

Een geologische verkenning van Ierland

C. F. Kahlman

Ierland is het land van venen, moerassen, bergen, meren, baaien en regen. Het is echter vooral het land van vogels, planten, bloemen, archeologische vondsten, gesteenten en fossielen. Ierland kent een gematigd klimaat met een gemiddelde temperatuur van 12 graden Celsius en veel neerslag die echter niet van lange duur is. Dit houdt in dat het geen land is voor het z.g. warmte toerisme. Een uitzondering vormen de maanden juni en juli; dan wordt de oostkust van het eiland intensief bezocht door Amerikaanse toeristen. Ierland is tevens een land waar men Uw bezoek op prijs stelt en waar men teleurgesteld is als men een vriendelijk aanbod afslaat. Geologisch gezien is Ierland van grote ouderdom. Het overgrote deel van het eiland wordt gekenmerkt door dagzomende afzettingen uit het gehele Karboon. Er zijn evenwel ook oudere afzettingen zoals die uit het Kambrium, Siluur en Devoon. Het kaartje geeft daarvan een globale indruk. Naast de reeds genoemde formaties komen eveneens Mesozoïsche- en Tertiaire afzettingen voor. Deze liggen vrijwel uitsluitend in het noordelijk deel van het eiland. Op diverse plaatsen kan daarnaast kennis worden gemaakt met stollings- en omzettingsgesteenten welke vaak rijke kansen scheppen voor het verzamelen van erts en mineralen.

Het nu volgende tabelletje tracht U een indruk te geven van enkele vindplaatsen met de daar meest voorkomende fossielen.

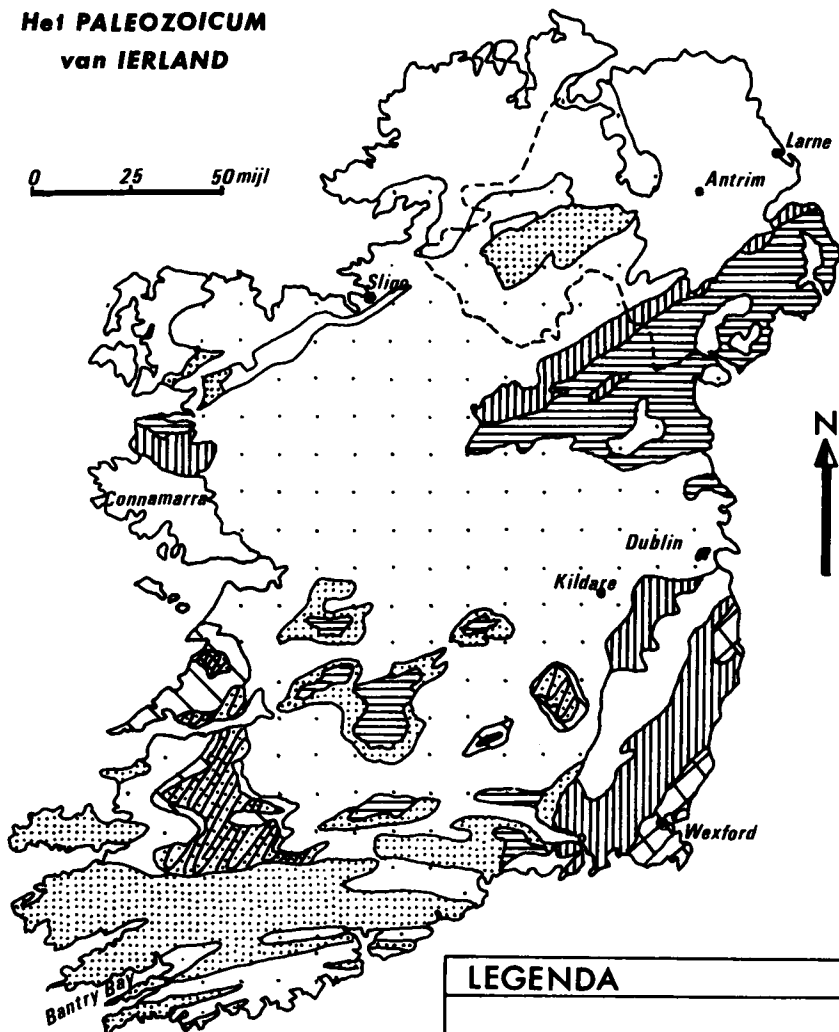
Nabij	Stratigrafie	Fossielen
Bray (bij Dublin) Kildare (bij Dublin) Wexford (zuid-oost kust)	Kambrium Siluur Siluur	Wormsporen (<i>Oldhamia</i>) Trilobieten (o.a. <i>Triclineus</i>) <i>Encrinetes</i> , <i>Orthocerata</i> , <i>Graptolieten</i> , <i>Favosites</i> en <i>Orthidae</i>
Kilkenny Feltrim (bij Dublin)	Devoon O. Karboon	Varens (o.a. <i>Arceopteris</i>) <i>Zaphrentis</i> , <i>Fenestella</i> , <i>Nautilus</i> , en vele andere
Co. Antrim Larne (N.O. van Dublin)	Krijt Krijt (Groenzand)	Zee-egels, Belemnieten, enz. Lamellibranchiaten, Kreeftachtigen en Ammonieten

Aan de Bantry Bay komen z.g. 'Coral Beaches' voor. Hetzelfde is het geval bij Carraroo in het midden Westen. Het is een belevens om over het aangespoelde recente koraal met zijn diverse kleuren te lopen. En dat op deze breedtegraad! Schelpen, omstreeks honderd verschillende - recente - soorten kunnen op de stranden bij Hollywood worden verzameld.

Er is al eerder iets gezegd over het voorkomen van erts en mineralen. Bij Sligo, op de hellingen van de Ben Bulbin, zijn dat lood, koper en bariet. In de omgeving

**Het PALEOZOICUM
van IERLAND**

0 25 50mijl

LEGENDA

	1		5
	2		6
	3		7
	4		8

van Dunglow, in noord-west Ierland, zult U granaatrijke omzettingsgesteenten aantreffen en bovendien een graniet soort welke buitengewoon rijk is aan beryl. Plaatselijk staat dit gesteente dan ook bekend als berylgraniet. Avoca, in het oosten, staat bekend om zijn ijzererts terwijl looderts bij Tynagh in Co. Galway wordt gewonnen. Zelfs gouderts ontbreekt niet; met een beetje (veel) geluk kunt U daar voor terecht in de Avocarivier bij Wooden Bridge.

Ierland kent vier soorten graniet welke duidelijk, aan de hand van hun bestanddelen, van elkaar te onderscheiden zijn. Het zijn deze granieten:

1. Leinster graniet (rose orthoklaas, albiet, biotiet en rookkwarts)
2. Mourny, Dundalk en Newry graniet.
3. Donegal graniet, met een grote gelijkenis aan de Skandinavische soorten)
4. Mayo en Galway graniet (enigszins paarsig van kleur).

Glaciale verschijnselen ontbreken ook al niet op dit prachtige eiland.

De Connamara, in het westen, wordt gekenmerkt door grote blokken gesteente welke door het ijs uit het noorden zijn aangevoerd. Het Lough Blessington is een gletsjermeer, moraines zijn te zien bij Co. Kerry en drumlins bij Co. Antrim.

Speleologen komen in het gebied ten noorden van Lisdoonvarna ruimschoots aan hun trekken.

Nu nog enige gegevens van praktische aard, die U van nut kunnen zijn als U het plan heeft of mocht krijgen om naar Ierland te gaan. In onze verenigingsbibliotheek is een map met folders, diverse adressen en behoorlijk wat geol. beschrijvingen en kaarten van veel gebieden in Ierland. U kunt in de Teylerbibliotheek in Haarlem, aan het Spaarne, diverse tijdschriften over Ierland krijgen.

Als men zelfstandig naar Ierland gaat, heeft U, dat is mijn eigen ervaring, beslist nodig: 'Ierland 5 dollar a day' dit staat werkelijk barstens vol met praktische gegevens over Ierland, zoals goedkope en goede pensions, goede en goedkope eetgelegenheden, enz. Het boek kost \pm 16 gulden en is in elke goede boekhandel te bestellen.

Legenda van het kaartje 'Het Paleozoïcum van Ierland'

1. Carboon, Coal Measures
2. Carboon, Millstone Grit en Culm Measures
3. Carboon, Kalksteen
4. Boven, Midden en Onder Old Red Sandstone
5. Siluur
6. Ordovicium
7. Cambrium
8. Stollings- en omzettingsgesteenten van verschillende ouderdom.
Pre-Cambrische, Mesozoïsche- en Tertiaire formaties.

LITERATUUR:

HULL, E., - Physical history of the British Isles
NEVILL, W. E., - Geology and Ireland
FUCHS, J. M., - Onbekend Ierland
OSKAMP, H. P. A., - Ierland
Municipality of Dublin, Irish Antiquities, General Guide Dublin
Journal of the Geological Society of Dublin
British Museum, British Palaeozoic Fossils